

Posudek školitele

Marek Racik: *Recepce slovenského filmu v českém tisku v období 1948 – 1968*
(se zvláštným zřetelem ke zobrazení Němců).

Diplomová práce, Katedra filmových studií FF UK, Praha 2016, 84 s.

Téma závěrečné práce Marka Racika je mnohem závažnější, než možná naznačuje její obyčejně a až neslibně znějící název. Ve své podstatě nabízí možnost reflektovat konkrétní otázku v značně širokém historickém rámci, v němž se odehrává dramatická a v posledku úspěšná dějinná cesta státotvorného středoevropského etnika k vlastnímu státu. Zkoumáno tu má být období, kdy státní propaganda intenzivně vymazává z paměti první cílový pokus Slováků o vlastní stát pod ochrannými křídly hitlerovského Německa. Z této fašistické epizody se okamžitě stane tabuizované téma. Sledované dvacetiletí je završeno novým příslibem budoucí státní samostatnosti v podobě federalizace státu – rodí se tu státoprávní jednotka s jistou dávkou suverenity, třebaže omezené, leč nadané značným prostorem k politickému i ekonomickému manévrování. Česká strana, která by měla být „hrdinou“ této práce, byla jednak uvnitř tohoto procesu (sdílela se Slováky unitárně koncipovaný stát), ale zároveň stála mimo něj (šlo přece pouze o slovenské etnikum). Z této dvojlomné pozice se rodí zvláštní vztah české společnosti k moderní slovenské kultuře. Češi z ní nejsou prakticky vůbec zvyklí vnímat slovenskou literaturu včetně tvorby dramatické, za to jsou autenticky napojeni na slovenské živé divadlo, slovenské herectví, slovenský film. Nevnímají prakticky vůbec slovenskou vážnou hudbu, zato v českém prostředí dokonale funguje slovenský jazz, moderní populární hudba a lidové písničky. Tento zvláštně nevyrovnaný vztah Čechů ke slovenské kultuře je komplikovanější problém, ale právě tato práce mohla k celkovému tématu kulturních vztahů mezi Čechy a Slováky leččím přispět. Na poli české reflexe slovenského filmu jsme právě svědky paternalistického postoje filmové publicistiky, který v průběhu sledovaného dvacetiletí slábne, až se zcela vytratí. To je ovšem můj pohled na celé téma, pojďme k posuzované práci.

Práce Marka Racika je napsána slovensky, název je český. Je v tom nějaký záměr, či jde jen o administrativní nedodělek? Svým způsobem můžeme tento drobný vstupní karambol chápat symbolicky, protože vysílá zprávu o autorovi, totiž o jeho zvláštní pasivitě ve sféře skutečně autorského angažmá. Dovětek v závorce je pozůstatkem původních úvah autora, že by se zaměřil na zobrazení Němců ve slovenském filmu. Jeho tématem je ovšem česká publicistika, tzn. že by se musel zabývat tím, jak toto zobrazení vnímala česká filmová kritika. Tím se ale autor vůbec nezabývá, takže v názvu slibuje něco, co nesplní. (Stačilo závorku z názvu prostě vypustit.) Marek Racik ukazuje českou reakci na deseti vybraných filmech (ze 120). Je to postup z mnoha důvodů problematický, protože nastoluje otázku výběru této desítky, její reprezentativnosti a navíc i reprezentativnosti českých ohlasů. Je to zkrátka jednoduchý mechanický krok, jímž si autor zredukoval zpracovávaný materiál. Ale budiž.

Opakovaně v textu potkáváme slova výzkum a analýza. Budiž na rovinu řečeno, že výzkum zde má toliko podobu rešerší, ale dál rozhodně nejde. Výraz analýza je pak zcela nepatřičný, protože žádné analýzy čehokoli se tu nedějí. Autorova metoda spočívá v pospojovaných citacích pramenů a sekundární literatury, přičemž autor tyto citace nijak

zvlášť nekomentuje, nezaujímá k nim nějaký postoj, nic z nich nevyvozuje, prostě je jenom nechá zaznít. Bůh ví, co by si počal bez knihy Václava Macka a Jeleny Paštékové. Bez komentáře ponechávám stylistickou stránku textu, protože ta není autorovým dílem, text byl důrazně zredigován.

Mám-li uzavřít svůj posudek celkovou charakteristikou, pak musím říct, že jde o práci až neuvěřitelně začátečnickou. Působí jako obludně přerostlá seminární práce z prosemináře, čímž chci říct, že Marek Racik stojí po sepsání této diplomky (!) *de facto* jakoby na začátku studia, *de iure* se ovšem nachází na jeho konci. Jako školitel jsem hned po odevzdání prvního textu pochopil, že na své představy o širší kontextualizaci tématu mohu zapomenout a že celá práce se bude ubírat k cíli v mnohem nižších patrech. Autor se mnou v posledních měsících komunikoval velmi intenzivně, ale dál než k předloženému výsledku to nevedlo. Jsem si vědom toho, že Marek Racik si svá bakalářská studia odbyl na jiném oboru a že tedy bakalářský fundament oboru filmového postrádá, ale na druhou stranu strávil v dvouletém navazujícím magisterském studiu pět let zahrnujících i studijní pobyt v Berlíně, čas na nějaký posun vpřed tedy rozhodně měl.

Musím tak závěrem bohužel konstatovat, že práci Marka Racika **nedoporučuji** k obhajobě.

V Praze 6. září 2016

doc. PhDr. Ivan Klimeš